

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)
den 17 februari 2005 *

I mål C-134/03,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, som framställts av Giudice di pace di Genova-Voltri (Italien), genom beslut av den 10 mars 2003, som inkom till domstolen den 25 mars 2003, i målet mellan

Viacom Outdoor Srl

och

Giotto Immobiliere SARL,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Rosas (referent) samt domarna A. Borg Barthet, J.-P. Puissochet, J. Malenovský och U. Lohmus,

* Rättegångsspråk: italienska.

generaladvokat: J. Kokott,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören L. Hewlett,

med beaktande av det skriftliga förfarandet och efter förhandlingen av den 9 september 2004,

med beaktande av de yttranden som har avgivits av:

- Viacom Outdoor Srl, genom B. O'Connor, solicitor, och F. Filpo, avvocato,

- Giotto Immobiliere SARL, genom G. Travaglino, avvocato,

- Republiken Italien, genom I.M. Braguglia, i egenskap av ombud, biträdd av O. Fiumara, avvocato dello Stato,

- Europeiska gemenskapernas kommission, genom P. Oliver och K. Banks, båda i egenskap av ombud, biträdda av M. Bay, avvocato,

och efter att den 28 oktober 2004 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande rör tolkningen av artiklarna 49 EG, 82 EG, 86 EG, 87 EG och 88 EG.

- 2 Begäran har framställts inom ramen för en avtalstvist mellan Viacom Outdoor Srl (nedan kallat Viacom), Milano (Italien), och Giotto Immobiliere SARL (nedan kallat Giotto), Menton (Frankrike).

Tvisten vid den nationella domstolen

- 3 Av handlingarna i målet framgår att Giotto säljer fastigheter i Frankrike och att det, genom avtal som ingicks den 9 september 2000, gav Viacom (tidigare kallat Società Manifesti Affissioni SpA) i uppdrag att för dess räkning utföra tjänster avseende reklamaffischering i kommunen Genua (Italien). Viacom utförde de tjänster som avtalet avsåg under oktober 2000.

- 4 Tvisten mellan Viacom och Giotto rör Giottos vägran att erlagga ersättning till Viacom med ett belopp om 439 385 ITL, det vill säga 226,92 EUR, som Viacom erlagt till kommunen Genua som "imposta comunale sulla pubblicità" (kommunal reklamavgift). Enligt avtalet mellan parterna förpliktade sig Giotto att förutom priset för tjänsterna ersätta Viacom för de "särskilda och dokumenterade avgifter" som Viacom ådrar sig när den utför nämnda tjänster. Giotto har vid Giudice di pace di

Genova-Voltri (Italien), som handlägger målet, mot detta anför att de italienska bestämmelserna om införande och reglering av den kommunala affischeringsavgiften strider mot gemenskapsrätten, och särskilt mot friheten att tillhandahålla tjänster enligt artikel 49 EG och mot konkurrensreglerna enligt artiklarna 82 EG, 86 EG, 87 EG och 88 EG.

Tillämpliga nationella bestämmelser

5 De kommunala avgifterna på reklam och affischering regleras i decreto legislativo nr 507 — Revisione ed armonizzazione dell'imposta comunale sulla pubblicità e del diritto sulle pubbliche affissioni (lagdekret nr 507 — Översyn och harmonisering av de kommunala avgifterna på reklam och affischering) av den 15 november 1993 (ordinarie tillägg till GURI nr 288 av den 9 december 1993, nedan kallat lagdekret nr 507/93), i den version som är tillämplig i målet vid den nationella domstolen.

6 Artikel 1 i lagdekret nr 507/93 har följande lydelse:

”För reklam utomhus och offentlig affischering skall, i enlighet med bestämmelserna i följande artiklar, en avgift erläggas till den kommun i vilken reklamen sätts upp eller annonseringen görs.”

7 I artikel 3 i nämnda lagdekret föreskrivs följande:

”1. Kommunen är skyldig att anta föreskrifter om tillämpningen av reklamavgiften och avgiften för tillhandahållande av affischeringstjänster.

2. I dessa föreskrifter skall kommunen föreskriva hur reklam får göras, varvid den kan begränsa och förbjuda vissa former av reklam med hänsyn till det allmännas intresse.

3. I föreskrifterna skall i vart fall arten och storleken av reklamanordningarna, villkoren för att erhålla tillstånd att installera reklamanordningar samt kriterierna för genomförandet av en allmän installationsplan fastställas. I föreskrifterna skall kommunen också fastställa vilka områden som får användas för meddelanden med institutionella eller sociala eller i vart fall icke-ekonomiska syften respektive vilka områden som får användas för kommersiell affischering, samt vilka platser som skall stå till enskildas förfogande för direkt affischering.

...”

8 I artikel 5.1 i lagdekretet anges när reklamavgiften skall tas ut:

”Den kommunala reklamavgift som avses i förevarande dekret tas ut för spridande av reklammeddelanden i ljud- eller bildform på allmän plats eller platser som är tillgängliga eller synliga för allmänheten, och som inte omfattas av reklamavgiften.”

9 Enligt artikel 6.1 i lagdekret nr 507/93 är ”den som, oavsett hur detta sker, förfogar över det medel som reklammeddelandet sprids genom” skyldig att erlägga avgiften.

Enligt artikel 6.2 är den person som tillverkar eller säljer den vara, eller tillhandahåller den tjänst, som reklamen avser solidariskt betalningsansvarig för avgiften.

- 10 Betalningen av avgiften regleras i artikel 9 i nämnda lagdekret. Artikel 9.7 har följande lydelse:

”När anordningar på föremål som tillhör eller arrenderas av kommunen används för reklamändamål, kan utöver den kommunala reklamavgiften dessutom en avgift för användning av allmän plats samt avgifter för hyra eller arrende tas ut. Dessa avgifter måste därvid vara proportionella i förhållande till den faktiska användning av allmän mark som reklamanordningen innebär.”

- 11 Vad gäller den offentliga affischeringstjänsten föreskrivs vidare följande i artikel 18 i lagdekret nr 507/93:

”1. Den kommunala affischeringstjänsten har till syfte särskilt att säkerställa den affischering, oavsett beskaffenhet, som kommunen utför på för detta ändamål avsedda anläggningar med affischer av alla slag, innehållande meddelanden med institutionella eller sociala eller i vart fall icke-ekonomiska syften, eller i förekommande fall och i den mån som fastställts i det regelverk som avses i artikel 3, meddelanden som sprids inom ramen för utövandet av ekonomisk verksamhet.

2. Nämnda tjänst skall obligatoriskt tillhandahållas i de kommuner som den 31 december under det år som föregår det som föregår det innevarande har en bosatt befolkning som överstiger 3 000 invånare. I övriga kommuner är det frivilligt att tillhandahålla tjänsten.

3. Storleken på de anordningar som skall användas för allmän affischering skall fastställas genom kommunala föreskrifter och i proportion till antalet invånare, och får i vart fall inte vara mindre än 18 kvadratmeter per 1 000 invånare i de kommuner där befolkningen överstiger 30 000 invånare respektive 12 kvadratmeter per 1 000 invånare i övriga kommuner.”

12 I artikel 19.1 i nämnda lagdekret föreskrivs när en affischeringsavgift skall erläggas:

”Den som beställer en tjänst avseende offentlig affischering och den i vars intresse en sådan tjänst begärs skall vara solidariskt betalningsskyldiga för en avgift som inkluderar reklamavgiften till den kommun som tillhandahåller tjänsten.”

13 I kommunen Genua antogs vid kommunalt sammanträde den 21 december 1998 nuovo regolamento per l’applicazione dell’imposta sulla pubblicità e per l’effettuazione del servizio delle pubbliche affissione (nya föreskrifter om tillämpning av reklamavgiften samt av avgiften för tillhandahållande av affischeringstjänster), genom vilken bestämmelserna i lagdekret nr 507/93 genomfördes. Dessa kommunala föreskrifter ändrades år 1999 respektive år 2000 och har därefter ersatts genom föreskrifter som antogs vid kommunalt sammanträde den 26 mars 2001.

Förfarandet före begäran om förhandsavgörande och frågorna till domstolen

14 Giudice di pace di Genova-Voltri hänsköt, inom ramen för det vid den nationella domstolen anhängiga målet, genom beslut av den 9 april 2002 en första begäran om

förhandsavgörande till EG-domstolen, rörande tolkningen av artiklarna 2 EG, 3.1 a, b och c EG, 23 EG, 27 a, b och d EG, 31.1 och 31.3 EG, 49 EG, 50 EG, 81 EG, 82 EG, 86 EG och 87 EG.

- 15 Domstolen fann i beslut av den 8 oktober 2002 i mål C-190/02, Viacom (REG 2002, s. I-8287), att denna begäran skulle avvisas. För det första konstaterade den i punkterna 13–21 i sitt beslut att begäran om förhandsavgörande inte innehöll de uppgifter som var nödvändiga för att domstolen skulle kunna göra en tolkning av gemenskapsrätten som var användbar för den nationella domstolen. Domstolen angav vidare att de frågor som Giudice di pace ställt uppenbarligen skulle avvisas, eftersom den nationella domstolen inte i själva begäran om förhandsavgörande hade klargjort den faktiska och rättsliga bakgrunden till tvisten vid den nationella domstolen samt varför den begärde tolkning av just vissa regler i gemenskapsrätten, och vilket samband som det enligt den nationella domstolen fanns mellan dessa regler och de nationella regler som var tillämpliga i tvisten (beslut i det ovannämnda målet Viacom, punkterna 24 och 26).
- 16 Giudice de pace beslutade den 18 december 2002 att handläggningen av det vid den nationella domstolen anhängiga målet skulle återupptas. Efter att ha hört parterna fann den att vissa skäl som hade föranlett den föregående begäran om förhandsavgörande till EG-domstolen fortfarande förelåg och att en ny begäran om förhandsavgörande skulle göras till domstolen, vilken skulle begränsas till tolkningen av bestämmelserna i EG-fördraget om fritt tillhandahållande av tjänster och om konkurrens. Giudice de pace fann således att otillräckligheten i de uppgifter som lämnats till domstolen skulle rättas till samt att de faktiska och rättsliga omständigheterna i det mål som är anhängigt vid den nationella domstolen skulle specificeras bättre i ett nytt beslut om hänskjutande.
- 17 Vad gäller frågan huruvida de frågor som anges i detta nya beslut har någon relevans för utgången i det mål som är anhängigt vid den, har Giudice di pace preciserat att om de nationella bestämmelser som reglerar reklam- och affischeringsavgiften är oförenliga med fördraget, är nämnda bestämmelser rättsstridiga och får inte tillämpas. Viacoms yrkande om att betalning skall erläggas saknar då grund och skall ogillas.

18 Efter den rättsliga analysen sammanfattade Giudice di pace sina slutsatser på följande sätt:

- ”— Enligt den ordning som regleras genom lagdekret nr 507/93 i ändrad lydelse, samt enligt de kommunala tillämpningsföreskrifterna utgör kommunerna, som är lokala och regionala enheter, offentliga företag som i förevarande fall utövar en ekonomisk verksamhet (affischering).
- Den utövade verksamheten (affischering) utgör en ekonomisk verksamhet som utövas i konkurrens med privata företag och som kan påverka handeln inom gemenskapen.
- Av vad som ovan anförts följer att de avgifter som kommunerna erhåller vid administrationen av tjänsten rimligen kan antas utgöra särskilda rättigheter i den mening som avses i artikel 86 EG.
- Det kan följaktligen ifrågasättas huruvida den ifrågavarande ordningen är förenlig med gemenskapsrätten. Skall den ifrågavarande ordningen anses vara oförenlig med gemenskapsrätten innebär det att den del av Viacoms fordran mot Giotto som avser de tjänster som det förstnämnda bolaget tillhandahållit det sistnämnda är rättsstridig, vilket innebär att kändens yrkande är ogrundat.”

- 19 Mot bakgrund av dessa överväganden beslutade Giudice di pace di Genova-Voltri att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

”1) Utgör

a) artikel 86 EG jämförd med artikel 82 EG, eller

b) artikel 86 EG jämförd med artikel 49 EG,

hinder för att ge ett offentligt företag (en kommun) ansvaret för förvaltningen av avgifter, sådana som dem som angetts ovan, som avser en marknad som utgör en väsentlig del av den gemensamma marknaden på vilken det offentliga företaget har en dominerande ställning?

2) Strider det mot

a) artikel 86 EG jämförd med artikel 82 EG, eller

b) artiklarna 87 EG och 88 EG,

att låta kommunerna erhålla intäkterna från ifrågavarande avgifter, på grund av att de utgör ett statligt stöd som är rättsstridigt (ej anmält) och oförenligt med den gemensamma marknaden?”

Huruvida frågorna kan tas upp till sakprövning

- 20 Den italienska regeringen har ifrågasatt huruvida begäran om förhandsavgörande kan tas upp till sakprövning, och har anfört att särskilt de faktiska omständigheterna i målet vid den nationella domstolen inte är tillräckligt tydligt beskrivna i beslutet om hänskjutande. Europeiska gemenskapernas kommission har i sitt skriftliga yttrande även den yrkat att begäran om förhandsavgörande skall avvisas i sin helhet, med hänsyn till olika brister, motsägelser och tvetydigheter som finns i beslutet om hänskjutande. Den faktiska och rättsliga bakgrund som beskrivs i nämnda beslut är så vag att kommissionen inte kan lämna något förslag till EG-domstolen om hur tolkningsfrågorna skall besvaras i sak. Kommissionen har vid förhandlingen emellertid anfört att det, med hänsyn till vissa klargöranden som parterna i målet vid den nationella domstolen samt den italienska regeringen har gjort i sina yttranden och sina svar på de skriftliga frågor som ställts av domstolen, numera är möjligt att lämna ett användbart svar på de frågor som avser tolkningen av artiklarna 49 EG och 87 EG.
- 21 Det skall inledningsvis anges att det, till skillnad från vad som var fallet i den begäran om förhandsavgörande som låg till grund för beslutet i det ovannämnda målet *Viacom*, av förevarande begäran om förhandsavgörande inte uppenbart framgår att *Giudice di pace* har underlåtit att tillhandahålla EG-domstolen tillräckliga uppgifter om skälen till att frågan har uppkommit om hur vissa gemenskapsrättsliga bestämmelser skall tolkas, och om vilket samband som den anser att det finns mellan dessa bestämmelser och de nationella lagbestämmelser som är tillämpliga i målet. I sistnämnda beslut har den nationella domstolen nämligen uttryckligen angett att den anser att det är nödvändigt att domstolen tolkar fördragsbestämmelserna om friheten att tillhandahålla tjänster (artikel 49 EG), om beviljandet av särskilda och exklusiva rättigheter (artiklarna 86 EG och 82 EG) och om beviljande av statligt stöd (artiklarna 87 EG och 88 EG), eftersom om de nationella bestämmelser som reglerar reklam- och affischeringsavgiften anses vara oförenliga med nämnda gemenskapsbestämmelser, skall de avgifter till kommunen *Genua* som har införts genom italiensk lagstiftning anses vara rättsstridiga, vilket skulle innebära att *Viacoms* yrkande om att betalning skall erläggas saknar grund och skall ogillas.

- 22 Enligt rättspraxis krävs det emellertid att den nationella domstolen klargör den faktiska och rättsliga bakgrunden till de frågor som ställs, eller att den åtminstone förklarar de faktiska omständigheter som ligger till grund för dessa frågor, så att domstolen kan lämna ett användbart svar på de frågor som ställts till den (beslutet i det ovannämnda målet Viacom, punkt 15, och där angiven rättspraxis).
- 23 I syfte att säkerställa att de uppgifter som Giudice di pace lämnat uppfyller dessa krav skall arten och räckvidden av de ställda frågorna beaktas. Eftersom kravet på tydlighet vad gäller det faktiska och rättsliga sammanhanget är av särskild betydelse inom konkurrensområdet, som kännetecknas av komplicerade faktiska och rättsliga förhållanden (beslutet i det ovannämnda målet Viacom, punkt 22, och där angiven rättspraxis), skall det först prövas huruvida beslutet om hänskjutande innehåller tillräckliga uppgifter för att domstolen skall kunna lämna användbara svar på de frågor som avser tolkningen av artiklarna 82 EG, 86 EG, 87 EG och 88 EG.
- 24 Vad gäller den rättsliga bakgrunden konstaterar domstolen att beslutet om hänskjutande innehåller en tillräckligt klar och fullständig beskrivning av de bestämmelser i nationell lag som är relevanta för prövningen av tolkningsfrågorna, trots de tvetydiga och motsägelsefulla hänvisningar till de tillämpningsföreskrifter till lagdekret nr 507/93 som har antagits av kommunen Genua. Såsom generaladvokaten har anfört i punkt 39 i sitt förslag till avgörande, är det bestämmelserna i lagdekret nr 507/93, vilka är tillämpliga på nationell nivå, som utgör den väsentliga delen av de relevanta tillämpliga bestämmelserna, medan de kommunala föreskrifterna endast syftar till att förtydliga vissa av dessa bestämmelser. Inom ramen för denna väsentliga del av de tillämpliga bestämmelserna återfinns bland annat bestämmelser om uttag av en kommunal reklam- eller affischeringsavgift, bestämmelser om den offentliga affischeringstjänstens syften samt bestämmelser som ger kommunerna behörighet att närmare reglera tillämpningen av reklamavgiften och avgiften på tillhandahållande av affischeringstjänster.

- 25 Vad gäller den faktiska bakgrunden skall det konstateras att sådan information som är nödvändig för att domstolen skall kunna lämna användbara svar på frågorna om tolkningen av artiklarna 86 EG och 82 EG inte lämnas i beslutet om hänskjutande.
- 26 Det skall erinras om att genom dessa bestämmelser i fördraget förbjuds medlemsstaterna i princip att vidta eller bibehålla en åtgärd som gör det möjligt för offentliga företag och de företag som de beviljar särskilda eller exklusiva rättigheter att missbruka en dominerande ställning på den gemensamma marknaden eller inom en väsentlig del av denna.
- 27 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 44 i sitt förslag till avgörande, utgör avgränsningen av den relevanta produktmarknaden och den relevanta geografiska marknaden, samt beräkningen av marknadsandelar för olika företag som är verksamma på denna marknad, utgångspunkt för alla konkurrensrättsliga bedömningar av en situation.
- 28 I förevarande fall har Giudice di pace endast lämnat några få upplysningar om affischeringstjänsterna eller om kommunernas tillhandahållande av områden för reklam och bekräftat att dessa tjänster helt kan bytas ut mot tjänster som tillhandahålls av privata aktörer. Av dessa upplysningar framgår emellertid inte att de kunder som använder sig av den offentliga affischeringstjänsten faktiskt kan jämföras med de kunder som använder sig av privata företags tjänster, särskilt vad gäller huruvida innehållet i deras reklamkampanjer är kommersiellt eller inte och vad gäller den budget som de har för kampanjerna. Beslutet om hänskjutande innehåller inte heller några upplysningar om antalet aktörer som tillhandahåller de ifrågavarande tjänsterna eller om aktörernas respektive marknadsandelar, även om det av beslutet förefaller framgå att det geografiska område som anses relevant är begränsat till kommunen Genua. Denna avgränsning av den relevanta geografiska marknaden förefaller dock vara föga övertygande, mot bakgrund av att Giudice di pace i övrigt har grundat sitt resonemang avseende inverkan på handeln inom

gemenskapen på det förhållandet att det system som införts genom lagdekret nr 507/93 avser samtliga italienska kommuner. De faktiska omständigheter som anges i beslutet om hänskjutande förefaller i vart fall vara alltför ofullständiga för att det skall vara möjligt att dra slutsatsen att kommunen Genua har en dominerande ställning på den relevanta marknaden.

- 29 Mot denna bakgrund är det omöjligt att fastställa huruvida artiklarna 86 EG och 82 EG utgör hinder för en kommunal reklamavgift under sådana förhållanden som föreligger i målet vid den nationella domstolen. De frågor som avser tolkningen av nämnda artiklar skall således avvisas.
- 30 Den nationella domstolen har också ställt frågor om tolkningen av artiklarna 87 EG och 88 EG. Domstolen erinrar om att dessa bestämmelser är tillämpliga på stöd som ges av en stat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion.
- 31 Det skall i detta avseende konstateras att beslutet om hänskjutande inte innehåller tillräckligt precisa uppgifter vare sig om användningen av intäkterna från den kommunala reklamavgiften eller om de konkreta villkoren för organisationen av den offentliga affischeringstjänsten, som i enlighet med artikel 18.2 i lagdekret nr 507/93 obligatoriskt måste tillhandahållas i de italienska kommuner som har en bosatt befolkning som överstiger 3 000 invånare. Följaktligen är det på grundval av de upplysningar som lämnats av Giudice di pace inte möjligt att utläsa vilken grad av rättslig och budgetmässig självständighet som kommunen Genua och andra italienska kommuner ger de personalresurser och de tekniska resurser som de använder för att tillhandahålla nämnda offentliga tjänst, och det är inte heller möjligt att dra slutsatsen att de intäkter som härrör från den omtvistade avgiften helt eller delvis används för att finansiera driftskostnaderna avseende nämnda tjänst. I motsats till vad kommissionen anfört vid förhandlingen förefaller det således inte möjligt att med säkerhet fastslå att intäkterna i fråga endast används för att

finansiera kommunens allmänna budget och att de inte i något fall kan användas för att bevilja ett statligt stöd i den mening som avses i artikel 87 EG.

- 32 Härav följer att även frågan om tolkningen av artiklarna 87 EG och 88 EG skall avvisas.
- 33 De upplysningar som lämnats i beslutet om hänskjutande, avseende frågan huruvida den kommunala reklamavgiften utgör ett hinder för friheten att tillhandahålla tjänster som är oförenligt med artikel 49 EG, är däremot tillräckliga för att ett användbart svar på den frågan skall kunna lämnas.

Frågan rörande tolkningen av artikel 49 EG

- 34 Genom sin fråga vill Giudice di pace i huvudsak att EG-domstolen skall klargöra huruvida artikel 49 EG utgör hinder för en sådan avgift som den kommunala reklamavgift som införts genom lagdekret nr 507/93, som tas ut bland annat för affischeringstjänster som är gränsöverskridande på grund av den plats där den som tillhandahåller tjänsterna eller tjänstemottagaren finns.
- 35 Enligt domstolens rättspraxis skall enligt artikel 49 EG all inskränkning av friheten att tillhandahålla tjänster avskaffas, även om denna inskränkning utan åtskillnad är tillämplig på inhemska företag och på företag från andra medlemsstater som tillhandahåller tjänster, när den kan innebära att tjänster som tillhandahålls av ett tjänsteföretag som är etablerat i en annan medlemsstat, där detta företag lagligen utför liknande tjänster, förbjuds eller på annat sätt hindras. Dessutom avser friheten att tillhandahålla tjänster såväl den som tillhandahåller tjänster som den som mottar

dessa (domar av den 13 juli 2004 i mål C-262/02, kommissionen mot Frankrike, REG 2004, s. I-6569, punkt 22, och i mål C-429/02, Bacardi, REG 2004, s. I-6613, punkt 31).

- 36 Det skall vidare erinras om att domstolen redan har godtagit att en nationell beskattningsåtgärd som hindrar utövandet av friheten att tillhandahålla tjänster kan utgöra en förbjuden åtgärd, oavsett om den vidtas av själva staten eller av en kommun (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 november 2001 i mål C-17/00, De Coster, REG 2001, s. I-9445, punkterna 26 och 27).
- 37 Vad gäller frågan huruvida de kommunala myndigheternas uttag av en sådan avgift som reklamavgiften utgör ett hinder som är oförenligt med artikel 49 EG, skall det först och främst konstateras att en sådan avgift utan åtskillnad är tillämplig på samtliga tjänster som innefattar reklam utomhus och offentlig affischering i den aktuella kommunen. I reglerna rörande uttag av denna avgift föreskrivs således inte att någon åtskillnad skall göras beroende på vare sig den plats där antingen den som tillhandahåller affischeringstjänsterna eller tjänstemottagaren finns eller på ursprunget för de produkter eller tjänster som avses i de reklammeddelanden som sprids.
- 38 Det skall därefter konstateras att en sådan avgift endast är tillämplig på sådan reklamverksamhet utomhus som kräver att en offentlig plats som förvaltas av kommunala myndigheter används, samt att avgiftens storlek fastställts till en nivå som kan anses vara låg i förhållande till värdet av de tjänster som avgiften omfattar. Under sådana förhållanden innebär en sådan avgift i vart fall inte att tillhandahållandet av reklamtjänster inom de berörda kommunerna förbjuds, hindras eller på annat sätt görs mindre attraktivt, även om dessa tjänster skulle vara gränsöverskridande på grund av den plats där antingen den som förmedlar tjänsterna eller tjänstemottagaren finns.

- 39 Av ovanstående överväganden följer att artikel 49 EG skall tolkas så, att den inte utgör hinder för en sådan avgift som den kommunala reklamavgift som införts genom lagdekret nr 507/93.

Rättegångskostnader

- 40 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

På dessa grunder beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande dom:

- 1) **Frågorna rörande tolkningen av artiklarna 82 EG, 86 EG, 87 EG och 88 EG avvisas.**

- 2) **Artikel 49 EG utgör inte hinder för en sådan avgift som den kommunala reklamavgift som införts genom decreto legislativo nr 507 — Revisione ed armonizzazione dell'imposta comunale sulla pubblicità e del diritto sulle pubbliche affissioni (lagdekret nr 507 — Översyn och harmonisering av de kommunala avgifterna på reklam och affischering) av den 15 november 1993.**

Underskrifter